

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Внутрішня та міжнародна академічна мобільність.

Марина Мруга,
державний експерт вищої освіти та освіти дорослих, Міністерство освіти і науки України,
експерт Національної команди експертів з реформування вищої освіти, проєкт Європейського Союзу

Академічна мобільність

2014 – Закон «Про вищу освіту»

1. академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

1995 – Рекомендації Ради Європи

1. Термін «академічна мобільність» означає період навчання, викладання та/або дослідження в іншій країні ніж країна проживання студента або викладача (надалі «країна проживання»). Цей період має обмежений термін, і передбачається, що студент або співробітник повертається до своєї країни після завершення визначеного терміну.

Академічна мобільність

Забезпечення вільного руху людей (фундаментальна цінність ЄС), потреба в академічній мобільності та наявні національні перешкоди – одна з рушійних сил виникнення Болонського процесу і наскрізна тема протягом усіх його трансформацій та ключових документів міністрів освіти Європейського простору вищої освіти.

1999, Болонська декларація.

2003, Берлін: *основа для утворення ЄПВО*

2009, Левен+

2012, Стратегія мобільності 2020 для ЄПВО:

мета політики – *«Мобільність – ознака ЄПВО*

20% випускників ЗВО повинні мати досвід навчання або стажування за кордоном»

2010, Утворення Європейського простору вищої освіти:

мобільність – одна з трьох ключових цілей ЄПВО

«Сприяння мобільності через усунення перешкод на шляху ефективного використання права на вільне пересування з безпосередньою метою забезпечення студентам доступу до навчальних можливостей, а також до відповідних послуг; забезпечення визнання та зарахування часу, який учитель, дослідник чи член адміністративного персоналу провів у європейському навчальному закладі, досліджуючи, викладаючи та виконуючи відповідну своєю фахові роботу, зі збереженням їхніх законних прав.»

Академічна мобільність

2020, Римське комюніке. – візія до 2030 року

*Наша візія. Ми бачимо ЄПВО як простір, де **студенти, працівники та випускники можуть вільно пересуватися, вчитися, викладати й проводити дослідження.***

Для досягнення нашого бачення (візії), ми зобов'язуємось до 2030р., будуючи інклюзивний, інноваційний та взаємопов'язаний ЄПВО на підтримку стійкої, згуртованої та мирної Європи:

*🔗 **Інклюзивний, оскільки кожен, хто навчається, матиме рівноправний доступ до вищої освіти й отримає повну підтримку у завершенні свого навчання й підготовки.***

*🔗 **Інноваційний, оскільки він запровадить нові й краще узгоджені методи й практики навчання, викладання та оцінювання, тісно поєднані з дослідженнями.***

*🔗 **Взаємопов'язаний, оскільки наші спільні рамки й інструменти продовжать сприяти та активізувати міжнародну співпрацю та реформування, обмін знаннями та мобільність працівників і студентів.***

*Ми знову підтверджуємо нашу ціль, що **принаймні 20 % випускників у ЄПВО повинні пройти навчання або професійну підготовку за кордоном**, і надалі зобов'язуємося створювати можливості для всіх, хто навчається, набутти міжнародних і міжкультурних компетентностей шляхом інтернаціоналізації освітніх програм та взяти участь в інноваційних міжнародних середовищах у своїх закладах, отримати досвід певної форми мобільності, використовуючи фізичний, покращений цифровими засобами (віртуальний) або змішаний формати.*

Переваги та потенціал академічної мобільності

Для учасника мобільності

- Сприяння досягненню освітніх цілей - здобуття розширених компетенцій, знань та навичок, наукових досліджень
- Сприяння працевлаштуванню та особистому розвитку
- Культурний обмін

Для закладу

- Поширення та посилення академічної, економічної, культурної співпраці
- Інтернаціоналізація закладів освіти та їх вдосконалення їх шляхом порівняння один з одним, обміну досвідом та кращими практиками
- Забезпечення якості вищої освіти
- Підвищення привабливості та конкурентоспроможності закладу, у тому числі для іноземних громадян та міжнародної співпраці

Для системи вищої освіти, країни

- Інтеграція країни в ЄПВО
- Поширення інновацій та знань в середині ЄПВО
- Інтернаціоналізація та модернізація освіти шляхом порівняння систем, обміну кращими практиками
- Зміцнення культурної ідентичності Європи та культурна дипломатія країни
- Забезпечення якості вищої освіти та досліджень

Складності

- Складні адміністративні процедури, особливо для отримання практичного закордонного досвіду
- Визнання досягнутих результатів навчання та кваліфікацій, особливо під час кредитної мобільності
- Обмеження та допуски приймаючої сторони
- Фінансові аспекти для виїзду (плата за навчання, витрати на проїзд та проживання)
- Фінансові аспекти для прийому
- Культурні та соціальні виклики
- Brain drain/brain gain
- Публічне представлення країни та закладу

Види та форми академічної мобільності

Зовнішня (міжнародна) – Внутрішня

Кредитна – Ступенева – Інші (короткострокові програми, візити, конференції тощо)

Очна (фізичне переміщення учасника) – Дистанційна (віртуальна) – Змішана

Форми мобільності:

навчання за програмами;

мовне стажування;

навчально-наукове стажування

наукове стажування

практика

участь у освітніх та/або наукових проєктах

викладання;

стажування;

наукове дослідження;

наукове стажування;

мовне стажування;

підвищення кваліфікації;

інші форми (участь у семінарах, конференціях, виступи та публікації тощо)

Постанова Кабінету
Міністрів України від
12 серпня 2015 р. № 579

Здобувачі у мобільності (2022)

Тип закладу	Загальна кількість	Мобільність в Україні (ваші здобувачі в інших ЗВО)		Мобільність в Україні (інші здобувачі прийняті в ваш ЗВО)		Перебувають за кордоном		Зовнішня академічна мобільність	
		Кількість	Відсоток	Кількість	Відсоток	Кількість	Відсоток	Кількість	Відсоток
ЗВО	100253	4	0,004	9	0,01	8472	8,5	144	0,14
ЗФПО	23389	3	0,01	97	0,41	2682	11,5	35	0,15
Разом	123642	7	0,01	106	0,09	11154	9,0	179	0,14

Науково-педагогічні працівники у мобільності (2022)

Тип закладу	Загальна кількість	За місцем розташування ЗВО		Інші місцевості України		Перебувають за кордоном		Зовнішня академічна мобільність	
		Кількість	Відсоток	Кількість	Відсоток	Кількість	Відсоток	Кількість	Відсоток
ЗВО	7184	4235	59,0	1327	8,7	627	18,5	74	1,0
ЗФПО	1933	1380	71,4	277	5,2	100	14,3	11	0,6
Разом	9117	5615	61,6	1604	8,0	727	17,6	85	0,9

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Іноземні студенти як приклад академічної мобільності

10-кратне зростання кількості здобувачів, що здобувають освіту за кордоном

